

Rehabilitering efter gynækologisk kræft

Ole Mogensen, Gynækologisk-Obstetrisk afdeling

Region
Syddanmark

OUH
Odense Universitetshospital
Svendborg Sygehus

Rehabilitering

- En målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en patient, pårørende og fagfolk
- Patienten, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske og/eller sociale funktionsevne, skal opnå et selvstændigt og meningsfuldt liv
- Baseres på patientens hele situation og beslutninger og består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats

Hvidbog: Marselisborgcentret

Rehabilitering efter gynækologisk kræft?

- *Vi ved ikke ret meget...*
- *og det vi ved, ved vi ikke med ret stor sikkerhed*
- Få undersøgelser med få patienter

Rehabilitering efter gynækologisk kræft?

Resultater afhænger af

- Metode
  - Tværsnits/longitudinel us., hvilke spørgeskemaer m.fl.
- Informanternes sammensætning
  - Alder, grad af depressivitet, andre sygdomme, coping strategi, diagnose, stadium, behandling, hvornår i forløbet m.fl.

4

Hvem har behov for rehabilitering?

- 66% har ingen eller få ikke imødekomne behov ved behandlingens afslutning (Armes et al. J Clin Oncol 2009)
- Identifikation af de personer som har behov?
  - Further research is needed...
- *Identification of a need does not necessarily means that the patient wants assistance...* (Steele & Fitch Cancer Nurs. 2008)
  - 42-58% med et sygdomsrelateret problem ønskede ikke støtte

Hvilke rehabiliteringsbehov?

	Efter behandling % (n=1425)	Efter 6 måneder % (n=1152)
Frygt for spredning	30	26
Bekymring for pårørende	26	19
Usikker fremtid	26	20
Manglende kontrol	22	17
Manglende energi, træthed	21	19

Armes Jo et al. J Clin Oncol 2009

OUH
Odense Universitetshospital

Hvilke rehabiliteringsbehov?

Behovet for rehabilitering

- Er individuelt
  - Adressere forskellige behov med samme intervention?
  - Interventionen individuel
- Varierer med tiden
  - Falder hos flertallet (spontan rehabilitering)
  - 11% med ≤ 1 behov ved start havde >4 behov efter 6 måneder

Hvilke rehabiliteringsbehov?

- *Eight of the top 10 most frequently reported needs were non physical...* Steele & Fitch, Cancer Nurs. 2008
- Kontrol?
  - Højt specialiserede læger
  - Højt specialiseret enhed
  - GU, UL, PET-CT, MR

Sexuelle problemer efter strålebehandling

Ændringer siden Cancerdiagnose	% scoringer			p
	Forbedret	Uændret	Forværret	
Lyst til seksuelt samvær	0	39.1	60.9	<0.001
Tørhed i skeden	4.2	33.3	62.5	<0.001
Dyspareuni	16.7	27.8	55.6	0.05
Skedestørrelse 1sv.t "større" og "mindre"	4.0 ¹	48.0	48.0¹	0.002
Lyst til tæt fysisk kontakt	6.5	58.7	34.8	0.003
Partner lyst til seksuelt samvær	0	86.8	13.2	0.03

Hvordan skal rehabilitering udføres?

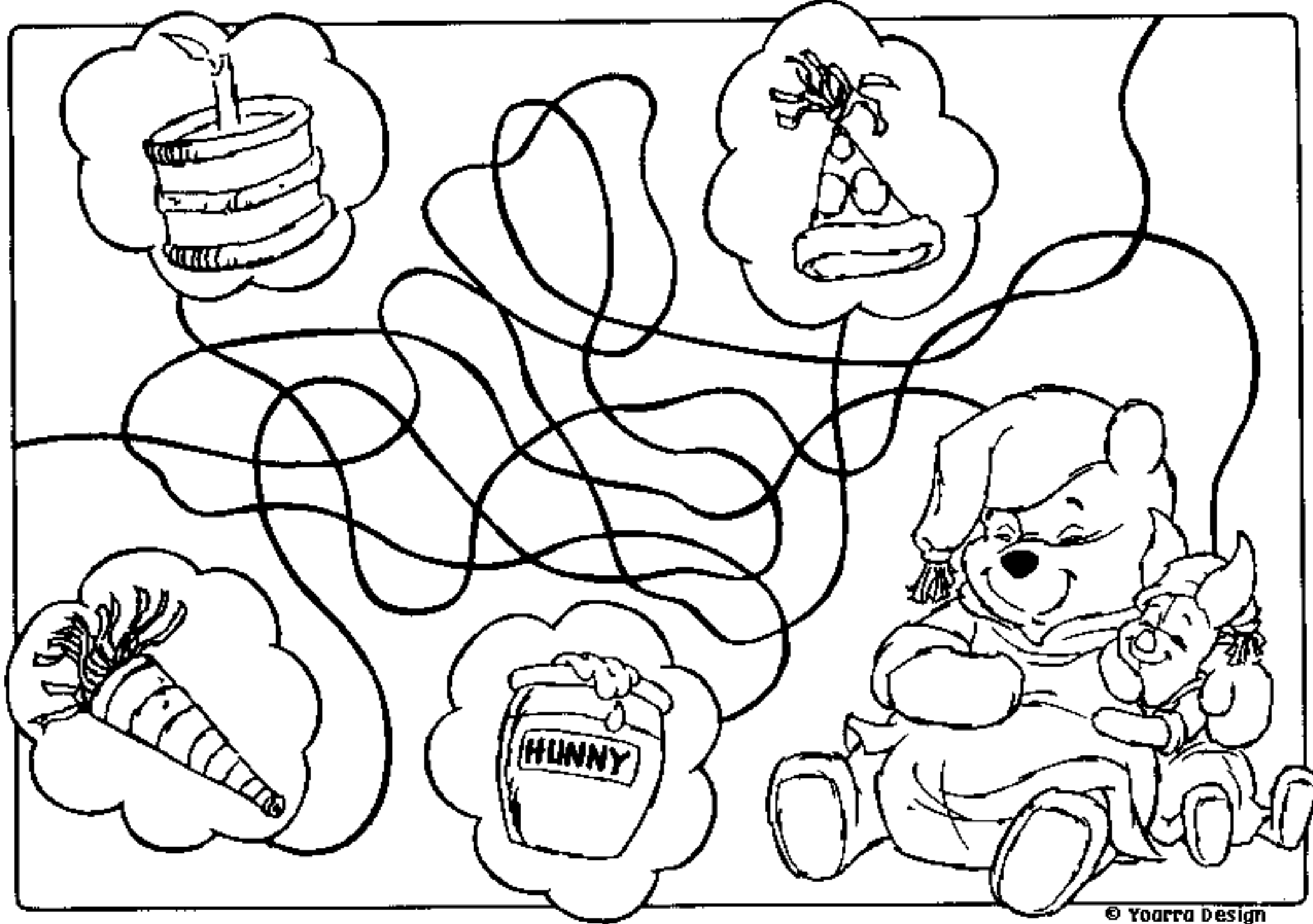
Kræftforløb med inddragelse af patienter og pårørende

- Undersøge effekten af
  - Støttende samtaler udført omkring operationstidspunktet
  - Rehabiliteringskursus (Dallund) efter 9 måneder
- **Helle Ploug Hansen**, Helbred, menneske og samfund, Institut for Sundhedstjenesteforskning, SDU
- **Jakob Kragstrup**, Forskningsenheden for Almen Praksis, SDU
- **Ole Mogensen**, Gynækologisk-obstetrisk afdeling D, OUH
- **Erik Jakobsen**, Thoraxkirurgisk Afdeling T, OUH

10

Årsager til manglende deltagelse

- 125 kvinder spurgt om deltagelse
- 56% ønskede ikke at medvirke
  - 26% er ikke interesserede/har ikke behov
  - 25% kan ikke overskue
  - 20% ønsker/kan ikke inddrage en pårørende
  - 13% transport for besværlig
  - 10% stigmatiseret/fastholdt i sygdommen
  - 6% andre årsager

Sammenfatning

- Primært adressere ikke fysiske problemstillinger
  - Frygt, bekymring, usikkerhed, sexuelle
- Rehabiliteringsbehov er individuelle – er vi?
- Mange kan godt selv – hvem kan ikke?
- Hvornår i behandlingsforløbet?
- De pårørende?
- Afstand til rehabiliteringscenteret?

Further research
is needed!

